

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

"...มนุษย์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของบรรดาสรรพสิ่งทั้งหลายที่มีอยู่โดยธรรมชาติในโลก จึงอยู่ในกรอบแห่งกฎเกณฑ์ของธรรมชาติเช่นเดียวกับ แร่ พืช สัตว์ และสสารอื่น ๆ แม้ว่ามนุษย์จะมีลักษณะเฉพาะตัวอย่างไรก็ยังคงอยู่ในกรอบกฎเกณฑ์ใหญ่ของธรรมชาติอยู่นั่นเอง ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์จึงสามารถทำได้ เช่นเดียวกับที่ศาสตร์แขนงอื่นศึกษาสรรพสิ่งอื่น ๆ ทั้งหลายได้..."¹

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "ความสำนึกทางการเมืองของประชาชนในบริเวณชายแดนภาคใต้" นั้น ผู้ศึกษาวิจัยได้นำแนวความคิดเกี่ยวกับความสำนึก (consciousness) และแนวความคิดของ David Easton เกี่ยวกับระบบการเมืองมาใช้เป็นแนวความคิดหลักเพื่อที่จะศึกษาวิจัยว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณชายแดนภาคใต้นั้นมีความสำนึกต่อระบบการเมือง คือ ความสำนึกต่อประชาคมการเมือง (political community) ความสำนึกต่อระบอบการเมืองการปกครอง (political regime) และความสำนึกต่อผู้มีสิทธิอำนาจทางการเมือง (political authority) อย่างไร

แนวความคิดเกี่ยวกับความสำนึก (consciousness)

ความสำนึก (consciousness) เป็นสภาวะจิตใจที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดและความปรารถนาต่าง ๆ สภาวะจิตใจดังกล่าวเกิดความรับรู้ ซึ่งมีความหมายเหมือนกับคำว่า

¹ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, ศาสตราจารย์การวิจัย (กรุงเทพ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529), หน้า 8.

การรู้ตัว (awareness)² อันเป็นผลจากการประเมินค่า การเห็นความสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้มาจาก ทศนคติ (attitude) ความเชื่อ (beliefs) ค่านิยม (values) ความเห็น (opinion) และความสนใจ (interests) ของบุคคล

ความสำนึกมีความหมายใกล้เคียงที่สุดกับความเชื่อ (beliefs) ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการรวบรวมและสัมพันธ์กันของประสบการณ์ของคน ทำหน้าที่ประเมินค่าของจิตใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ หากปราศจากความเชื่อประสบการณ์ต่าง ๆ ที่คนมีอยู่นั้นก็จะอยู่เพียงในความทรงจำ ไม่มีส่วนใดมีความสำคัญเด่นชัดขึ้นมา แต่หากว่าประเมินค่าแล้วตระหนักถึงความสำคัญที่มีต่อสิ่งนั้น แสดงว่าความสำนึกถึงสิ่งนั้นของบุคคลได้เกิดขึ้นแล้ว

ความสำนึกเป็นส่วนหนึ่งของความรู้ทางจิตใจ ซึ่งเกิดขึ้นก่อนการเกิดพฤติกรรม โดยมีลำดับขององค์ประกอบและรายละเอียดดังนี้คือ

1. การรู้ (cognition)
2. ความรู้สึกทางจิตใจ (affection)
3. พฤติกรรม (behavior)

การรู้ (cognition)

การรู้ (cognition) มีโครงสร้าง 6 ระดับ ดังต่อไปนี้³

1. ความรู้ (knowledge) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ และเรื่องทั่ว ๆ ไป การระลึกถึงวิธีการและกระบวนการ หรือการระลึกถึงแบบแผน โครงสร้างหรือสถานการณ์

1.1 ความรู้เฉพาะสิ่ง (knowledge of specifics) หมายถึง การระลึกถึงสิ่งเฉพาะและชิ้นส่วนของสาระที่อยู่โดดเดี่ยว การเน้นอยู่ที่สัญลักษณ์ที่มีความหมายในเชิงรูป

² K. Koffka, "Consciousness", Encyclopedia of the Social Science 3-4 (1948), p.212.

³ ส่วนนี้ได้จาก เบเนจามิน เอส บลูม (บรรณาธิการ), สารบบจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษา คู่มือเล่ม 1 : พุทธิปริเขต, แปลโดย อุทุมพร ทองอุไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), และ เดวิด อาร์ แครธไวล, เบเนจามิน เอส บลูม และ เบอร์แทรม บี มาเซียม คู่มือเล่ม 2 : จิตตปริเขต, แปลโดย อุทุมพร ทองอุไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523).

ธรรมซึ่งจัดอยู่ที่ระดับต่ำสุดของความเป็นนามธรรม ความรู้เฉพาะสิ่งเป็นองค์ประกอบของสิ่งที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมของความรู้ที่สร้างขึ้น

1.1.1 ความรู้ศัพท์ (knowledge of terminology) หมายถึง ความรู้ในเรื่องสัญลักษณ์ที่จำเพาะบางอย่าง (ทั้งทางภาษาและมีใช้ภาษา) รวมทั้งความรู้ทางสัญลักษณ์ที่ยอมรับกันแล้ว และความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งอาจเคยใช้เพียงครั้งเดียวหรือความรู้ในเรื่องที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ของสัญลักษณ์นั้น ๆ

1.1.2 ความรู้ข้อเท็จจริงเฉพาะสิ่ง (Knowledge of specific facts) หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวกับวันที่ เหตุการณ์ บุคคล สถานที่ ฯลฯ ซึ่งอาจรวมสาระที่ถูกต้องและเฉพาะเจาะจง เช่น วันที่แน่นอน หรือปรากฏการณ์ที่มากหรือน้อยอย่างชัดเจน นอกจากนี้อาจรวมสาระเชิงประมาณการ เช่น ช่วงเวลาโดยประมาณหรือลำดับความมากน้อยโดยทั่วไปของปรากฏการณ์

1.2 ความรู้ในเรื่องวิถิต่างและวิธีการที่จัดการกระทำกับสิ่งเฉพาะ (knowledge of ways and means of dealing with specifics) หมายถึง ความรู้เรื่องวิถิต่างในการจัดระเบียบ การศึกษา การตัดสินใจ การวิพากษ์วิจารณ์ วิธีการค้นคว้า ลำดับผลที่ได้ตามเวลาในปฏิทิน มาตรฐานของการตัดสินใจในแต่ละสาขา รูปแบบของการจัดระเบียบตามสาขา ที่สาขากำหนดและการดำเนินการ ความรู้ที่จัดได้ว่าอยู่ระดับกลางของความเป็นนามธรรมระหว่างความรู้ที่จำเพาะกับความรู้สิ่งทั่ว ๆ ไป

1.2.1 ความรู้เรื่องแบบแผนนิยม (knowledge of conventions) หมายถึง ความรู้ในเรื่องลักษณะของวิถิต่างในการจัดการกระทำ การนำเสนอความคิดและปรากฏการณ์ทั้งนี้เพื่อการสื่อความหมายและความสอดคล้อง โดยทั่วไปแล้วแม้ว่ารูปแบบและประเพณีนิยมจะเป็นสิ่งที่สมมุติขึ้น หรือเกิดขึ้นอย่างไม่ตั้งใจ หรือมีฐานจากอำนาจทั้งหลายก็ตาม รูปแบบและประเพณีนิยมก็ยังคงมีอยู่เพราะเป็นผลของการตกลงของคนกลุ่มใหญ่ หรือเกิดขึ้นจากที่แต่ละคนเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องราว ปรากฏการณ์ หรือปัญหา

1.2.2 ความรู้เรื่องแนวโน้มและลำดับเหตุการณ์ (knowledge of trend and sequence) หมายถึง ความรู้ในเรื่องกระบวนการ ทิศทาง และการเคลื่อนที่ของปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเวลา

1.2.3 ความรู้เรื่องการจัดจำพวกและประเภท (knowledge of classifications and categories) หมายถึง ความรู้ในเรื่องชั้น ชุดและส่วน ซึ่งการจัดเรียงเรียงนี้ ถือว่าเป็นพื้นฐานของสาขาในการกำหนดของจุดมุ่งหมาย ข้อโต้แย้ง หรือปัญหา

1.2.4 ความรู้เรื่องเกณฑ์ (knowledge of criteria) หมายถึง ความรู้ในเรื่องเกณฑ์ตามข้อเท็จจริง หลักการ ความคิดเห็น และพฤติกรรมที่ได้รับการทดสอบหรือตัดสิน

1.2.5 ความรู้เรื่องระเบียบวิธี (knowledge of methodology) หมายถึง ความรู้ในเรื่องวิธีค้นคว้า เทคนิค และกระบวนการที่ใช้ในบางสาขา ซึ่งได้สืบสวนปัญหาและปรากฏการณ์บางอย่าง เป็นที่น่าสังเกตว่าจะเน้นความรู้ของแต่ละบุคคลในเรื่องวิธีการมากกว่าความสามารถในการใช้วิธีการ

1.3 ความรู้เรื่องสากลและเรื่องนามธรรมในสาขาต่าง ๆ (knowledge of the universals and abstractions in a field) หมายถึง ความรู้ในเรื่องแบบแผนและรูปแบบที่สำคัญ ๆ ที่ปรากฏการณ์และความคิดได้รับการจัดรวบรวมไว้เป็นโครงสร้าง ทฤษฎี และข้อสรุปต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งมีอิทธิพลต่อสาขาวิชาและนำมาใช้ศึกษาปรากฏการณ์หรือแก้ปัญหา ระดับนี้เป็นระดับที่สูงสุดของความเป็นนามธรรมและความซับซ้อน

1.3.1 ความรู้เรื่องหลักการและข้อสรุปทั่วไป (knowledge of principles and generalizations) หมายถึง ความรู้ในเรื่องความเป็นนามธรรมบางอย่างซึ่งสรุปจากข้อสังเกตของปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรมที่มีคุณค่าในการอธิบาย บรรยาย ทำนาย หรือกำหนดการกระทำ หรือทิศทางที่เหมาะสมและสอดคล้องที่สุดที่จะทำได้

1.3.2 ความรู้เรื่องทฤษฎีและโครงสร้าง (knowledge of theories and structures) หมายถึง ความรู้ในเรื่องตัวหลักการและข้อสรุป รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างตัวหลักการและข้อสรุปทั่วไป

2. ความเข้าใจ (comprehension) หมายถึง ประเภทของการเข้าใจหรือการวัดความเข้าใจซึ่งแต่ละคนรู้ว่าควรสื่อความหมายอะไรและใช้ เนื้อหาหรือความคิดอะไรมาสื่อความหมาย อาจไม่ต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาอื่นทั้งเรื่องก็ได้

2.1 การแปลความ (translation) หมายถึง ความเข้าใจที่ได้จากความระมัดระวัง และความถูกต้องในสิ่งที่สื่อความหมายจากภาษาหนึ่งหรือแบบฟอร์มหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งหรืออีกฟอร์มหนึ่ง การแปลความได้รับการตัดสินโดยอาศัยความซื่อสัตย์และความถูกต้องนั่นคือ การแปลความภายใต้ขอบเขตที่เนื้อหาในเรื่องเดิมได้รับการรักษาไว้ ถึงแม้ว่าแบบฟอร์มของการสื่อความหมายจะเปลี่ยนไปก็ตาม

2.2 การตีความ (interpretation) หมายถึง การอธิบายหรือการสรุปเรื่องในการสื่อความหมาย ซึ่งการแปลความนั้นเกี่ยวข้องกับการนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อความหมาย นอกจากนั้นการตีความเกี่ยวข้องกับการจัดเรียงลำดับ การจัดเรียงระบบ เพื่อให้ภาพจน์ใหม่ของเนื้อหา

2.3 การสรุปอ้างอิง (extrapolation) หมายถึง การขยายแนวโน้มหรือความโน้มเอียงเกินเลยจากข้อมูล เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปประยุกต์กับผลที่ตามมาบทแรก ฯลฯ ตามเงื่อนไขดังที่บรรยายไว้ใน การสื่อความหมายเบื้องต้น

3. การประยุกต์ (application) หมายถึง การใช้ความเป็นนามธรรมในสถานการณ์รูปธรรมบางอย่าง ความเป็นนามธรรมนี้อาจอยู่ในรูปความคิดทั่ว ๆ ไป กฎของกระบวนการ หรือวิธีการสรุป ความเป็นนามธรรมอาจจะเป็นหลักเทคนิค ความคิด และทฤษฎีที่ต้องจำ และประยุกต์ใช้

4. การวิเคราะห์ (analysis) หมายถึง การจำแนกการสื่อความหมายไปสู่หน่วยย่อย ๆ หรือเพื่อให้ได้ลำดับขั้นตอนของความคิดที่แสดงออกอย่างชัดเจน โดยชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดที่แสดงออกมาให้ชัดเจน การวิเคราะห์เช่นนี้มีเป้าหมายเพื่อให้การสื่อความหมายชัดเจนขึ้น เพื่อชี้ให้เห็นว่าการสื่อความหมายจัดเรียบเรียงได้อย่างมีวิธีการ ซึ่งได้รับการจัดแสดงผลของการกระทำตลอดจนพื้นฐานของการจัดเรียบเรียงอย่างไร

4.1 การวิเคราะห์หน่วยย่อย (analysis of elements) หมายถึง การชี้ให้เห็นถึงหน่วยย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันในการสื่อความหมาย

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (analysis of relationship) หมายถึง การเชื่อมต่อ และปฏิกิริยาตอบสนองระหว่างหน่วยย่อยกับส่วนต่าง ๆ ของการสื่อความหมาย

4.3 การวิเคราะห์หลักการจัดระเบียบ (analysis of organization principles) หมายถึง ระบบองค์การ การจัดเรียงอย่างมีระเบียบและโครงสร้างซึ่งเชื่อมการสื่อความหมายเข้าด้วยกัน โดยรวมโครงสร้างที่เด่นชัด และ "ที่เป็นนัยสำคัญ" ตลอดจนพื้นฐานการจัดเรียงที่จำเป็น และกลไกที่ทำให้การสื่อความหมายเป็นหน่วยเดียวกัน

5. การสังเคราะห์ (synthesis) หมายถึง การนำหน่วยต่าง ๆ หรือส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการนำองค์ประกอบหรือหน่วยต่าง ๆ มา

จัดเรียงเรียงและรวบรวมในทางที่จะดำรงแบบแผนหรือ โครงสร้างที่ไม่ได้มีอยู่เช่นนั้นมาก่อน

5.1 ผลผลิตจากการสื่อความหมายเฉพาะ (production of a unique communication) หมายถึง พัฒนาการของการสื่อความหมายซึ่งผู้เขียนหรือผู้พูดพยายามสื่อความคิดความรู้สึกและประสบการณ์ไปยังผู้อื่นที่ปฏิสัมพันธ์ด้วย

5.2 ผลผลิตแผนงานหรือชุดเสนอเพื่อปฏิบัติการ (production of plan, or proposed set of operations) หมายถึง พัฒนาการของแผนการทำงานหรือโครงร่างของแผนปฏิบัติการ โดยแผนควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของงานที่ต้องการ

5.3 การได้มาซึ่งชุดของความสัมพันธ์เชิงนามธรรม (derivation of a set of abstract relations) หมายถึง พัฒนาการของชุดความสัมพันธ์เชิงนามธรรมเพื่อการจำแนกหรือเพื่ออธิบายข้อมูลของปรากฏการณ์บางอย่างก็ได้ ตลอดจนการอนุมานข้อความและความสัมพันธ์จากชุดของข้อความเบื้องต้นหรือการนำเสนอด้วยสัญลักษณ์

6. การประเมิน (evaluation) หมายถึง การตัดสินเกี่ยวกับคุณค่าของเนื้อหาและวิธีการเพื่อจุดมุ่งหมายที่กำหนด กล่าวคือการตัดสินนี้หมายความว่า การตัดสินทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพภายใต้ขอบเขตเนื้อหาและวิธีการให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานนี้ได้รับการกำหนดโดยผู้ทำการประเมินนั้น

6.1 การตัดสินตามเกณฑ์ภายใน (judgements in terms of internal evidence) หมายถึง การประเมินความถูกต้องของการสื่อความหมายจากหลักฐานว่ามีความถูกต้องตามหลักตรรกวิทยาและเกณฑ์มาตรฐานภายในอื่น ๆ อย่างไร

6.2 การตัดสินตามเกณฑ์ภายนอก (judgements in terms of external criterias) หมายถึง การประเมินวัตถุโดยอาศัยเกณฑ์เลือกมาว่ามีความถูกต้องตามหลักตรรกวิทยาและเกณฑ์มาตรฐานภายในอื่น ๆ อย่างไร

ความรู้สึกทางจิตใจ (affection)

ความรู้สึกทางจิตใจ (affection) มีโครงสร้าง 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. การรับ (การตั้งใจ) (receiving or attending) หมายถึง ความรู้สึกไวต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้าบางอย่างที่มีอยู่ นั่นคือ ความตั้งใจหรือการแสดงความสนใจ

ต่าง ๆ เหล่านี้ และการตั้งใจนี้แบ่งเป็นขั้นแรกและขั้นสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล

ประเภทการรับ แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ 3 ประเภท เพื่อบ่งชี้ระดับการรับที่แตกต่างกันของปรากฏการณ์ จุดแบ่งประเภทย่อย ๆ นี้ เป็นจุดที่สมมุติขึ้นและประเภททั้งสามถือเสมือนตั้งอยู่บนความต่อเนื่องเดียวกัน โดยเริ่มจากจุดที่บุคคลขาดการแสดงออกจนถึงการแสดงออกมาอย่างเต็มที่

1.1 ความรู้ตัว (awareness) หมายถึง พฤติกรรมทางการรู้ แต่ไม่เหมือนความรู้ซึ่งจัดอยู่ที่ระดับต่ำสุดของการรู้ โดยไม่ให้ความสนใจในเรื่องความจำ หรือความสามารถที่จะระลึกถึงข้อความหรือข้อเท็จจริง ความรู้ตัวซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการตั้งใจของบุคคลต่อสภาพการณ์หรือปรากฏการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้บุคคลนั้นมีความเข้าใจต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ

1.2 ความตั้งใจรับ (willingness to receive) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงความอดทนต่อสิ่งเร้าที่ได้รับ ไม่ใช่การหลีกเลี่ยงสิ่งเร้าเช่นเดียวกับความรู้ตัว ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นกลางหรือยึดการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งเร้าออกไป ในระดับนี้ของความต่อเนื่อง ความตั้งใจรับจึงไม่มุ่งแสวงหาสิ่งเร้าหรือแหล่งกำเนิดสิ่งเร้า แต่อย่างมากที่สุดทำให้ตั้งใจสังเกตปรากฏการณ์และให้ตั้งใจรับสิ่งนั้น

1.3 ความตั้งใจที่ถูกควบคุมหรือถูกเลือก (controlled or selected attention) หมายถึง ความตั้งใจในระดับสูงขึ้นมา โดยมุ่งที่ปรากฏการณ์ใหม่ ความแตกต่างของสิ่งเร้าที่ได้รับเข้าเป็นรูปร่างและเป็นฐานให้กับระดับความรู้ตัวหรือบางที ในระดับที่รู้ตัวเพียงครั้งเดียว ความแตกต่างด้านต่าง ๆ ของสิ่งเร้าซึ่งได้รับรู้ว่าแยกอย่างเด็ดขาดออกจากความประทับใจที่อยู่ถัดไป นอกจากนั้นการรับรู้ยังคงเป็นเรื่องที่ปราศจากความกระวนกระวายหรือการตีค่า ความตั้งใจที่ถูกควบคุมหรือถูกเลือก อาจหมายถึงการเลือกความตั้งใจที่เป็นการควบคุมตั้งใจ ดังนั้นเมื่อสิ่งเร้าบางอย่างได้รับการเสนอ สิ่งเร้าจะได้รับความสนใจ มีการควบคุมความตั้งใจในส่วนของผู้เรียนเองที่นี้ เพื่อว่าสิ่งเร้าที่เขามุ่งจะได้รับการเลือกและแสดงความสนใจถึง ๆ ที่มีสิ่งเร้าอื่นแข่งขันอยู่และเรียกร้องความสนใจอยู่

2. การตอบสนอง (responding) ในที่นี้ มุ่งที่การสนองตอบซึ่งอยู่สูงกว่าการตั้งใจต่อปรากฏการณ์หรือสูงกว่าการตั้งใจจะรับ คือ ต้องมีการแสดงออกซึ่งความตั้งใจอีกด้านซึ่งหมายถึงการปฏิบัติต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นหรือการปฏิบัติต่อปรากฏการณ์นอกเหนือจากการรับรู้ต่อสิ่งเร้า ซึ่งเป็นจริงที่ระดับถัดไปภายใต้หัวข้อ 1.3 (ความตั้งใจที่ถูกควบคุมหรือถูกเลือก)

2.1 การยินยอมในการตอบสนอง (acquiescence in responding) หมายถึง "ความเชื่อฟัง" หรือ "การยอมรับ" ซึ่งนอกจากจะหมายถึงการยินยอมที่แสดงออกโดยเปิดเผย อาจหมายถึงการยอมรับอย่างเรียบ ๆ ในขั้นเริ่มต้นของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง และสิ่งที่เราพบพฤติกรรมเป็น เรื่องที่ยังไม่ตกลงกัน โดยทั่วไป การยอมรับเป็นคำศัพท์ที่เหมาะสมกว่า ความเชื่อฟัง เนื่องจากมีปฏิกิริยาเพื่อเสนอแนะอยู่มากกว่า และมีความหมายในเชิงการต่อต้านหรือยอมแพ้อย่างไม่ตั้งใจน้อยกว่า

2.2 ความตั้งใจที่จะตอบสนอง (willingness of respond) หมายถึง "ความตั้งใจ" ซึ่งรวมถึงความสามารถในการทำกิจกรรมอย่างเต็มใจ หมายความว่าบุคคลยอมรับอย่างเต็มที่ที่จะแสดงพฤติกรรมของเขาเองออกมาอย่างเปิดเผย หรือ "สมัครใจ" ไม่ใช่เฉพาะกลัวการถูกลงโทษ อาจสังเกตว่า การต่อต้านหรือการยอมแพ้อย่างไม่ตั้งใจ ซึ่งอยู่ในระดับที่แล้วอาจถูกแทนที่ด้วยความพอใจหรือเป็นสิ่งที่มาจากการเลือกของเขาเอง

2.3 ความพึงพอใจในการตอบสนอง (satisfaction in response) หมายถึง ความตั้งใจตอบสนอง กล่าวคือ ความยินยอมเป็นการอนุมัติทางใจในการตอบสนองหรือการตอบสนองอย่างสมัครใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ควบคู่กับความรู้สึกพอใจ การตอบสนองทางอารมณ์ ความพึงพอใจโดยทั่ว ๆ ไป การพึงพอใจและความสนุกสนาน ความพึงพอใจในการตอบสนองเป้าเรื่องที่มีความยากลำบากที่จะกำหนดให้แน่นอนได้ โดยเฉพาะคำถามที่ว่า "เมื่อไรความพึงพอใจในการตอบสนองจะเกิดขึ้น" ทั้งนี้เนื่องจากมีความไม่แน่นอนว่า ระดับของสิ่งภายในซึ่งเกิดขึ้นอาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมบางอย่างก็ได้

3. การให้คุณค่า (valuing) โดยทั่วไปแล้วใช้ในความหมายว่า วัตถุ ปราภฏการณ์ หรือพฤติกรรมที่มีค่า การมีกรอบแห่งความคิดเชิงนามธรรมของคุณค่าเป็นส่วนหนึ่งของผลจากการที่แต่ละบุคคลให้คุณค่าหรือตีราคา ผลิตผลทางสังคมที่เข้ามาอยู่ภายในตัวบุคคลที่ได้รับการยอมรับอย่างช้า ๆ และในที่สุด บุคคลนั้นก็ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินคุณค่าของเขา ซึ่งพฤติกรรมที่ถูกจัดประเภทไว้ที่ระดับนี้ มีความสอดคล้องและคงที่พอที่จะนำมาเป็นลักษณะของความเชื่อ หรือทัศนคติ การให้คุณค่านี้ไม่ได้มุ่งที่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่า แต่มุ่งสิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคล เช่น ความคิดคุณค่าซึ่งการให้คุณค่านั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการจูงใจไม่ใช้ด้วยความพึงปรารถนาที่จะยินยอมหรือเชื่อฟังแต่เป็นการยินยอมของแต่ละบุคคลต่อคุณค่าบางอย่างที่เสนอแนะให้เกิดพฤติกรรม

3.1 การรับคุณค่า (acceptance of a value) หมายถึง คุณค่าของปราภฏการณ์ พฤติกรรม วัตถุ ฯลฯ การรับคุณค่านี้มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับ "ความเชื่อ" ซึ่ง

หมายความว่า เป็นการยอมรับข้อเสนอหรือข้ออ้างทางอารมณ์ซึ่งคนพิจารณา โดยอาศัยพื้นฐานที่พอเพียง ความเชื่อในที่นี้แสดงออกซึ่งความมากน้อยของความแน่นอนเข้ามาเกี่ยวข้องกับระดับต่ำสุดของการให้คุณค่า นั่นคือ ความพร้อมที่จะประเมินข้ออ้างของคนได้มากกว่าในระดับของคนได้มากกว่าในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ถูกกำหนดไว้ก่อน

ลักษณะที่แตกต่างอย่างหนึ่งของพฤติกรรมนี้คือ การตอบสนองอย่างสม่ำเสมอต่อวัตถุปรากฏการณ์ ฯลฯ ด้วยความเชื่อหรือทัศนคติที่ซื่ออย่างแนบแน่น มันเป็นความสม่ำเสมอมากพอที่บุคคลนั้นจะได้รับความรู้โดยบุคคลนั้นจะได้รับความรู้โดยบุคคลอื่นว่า บุคคล ๆ นั้นยึดความเชื่อหรือคุณค่าบางอย่าง

3.2 ความพึงพอใจในคุณค่า (preference of a value) หมายถึง การแสดงให้เห็นระดับของความรู้สึกภายในระหว่างการเฝียงแต่รับคุณค่ากับการยินยอมหรือความสำนึกที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งในเรื่องนั้น พฤติกรรมระดับนี้หมายถึง ไม่เพียงแต่การรับคุณค่าเท่านั้นหากแต่เลยไปถึงจุดของความตั้งใจที่จะแสดงตัวด้วย แต่ละคนยอมรับมากพอที่ให้คุณค่ากับสิ่งที่ซุกจุก ที่ค้นหาและที่ต้องการ

3.3 การยอมรับ (commitment) หมายถึง ความคิดเกี่ยวกับ "ความเชื่อ" และ "ความแน่นอน" ที่อยู่เลยความสงสัยออกไปนั้นช่วยสื่อไปถึงระดับของพฤติกรรมที่ตั้งใจไว้ ในบางกรณีเรื่องนี้อยู่ระหว่างความศรัทธากับการยอมรับ ความเชื่อทางอารมณ์ที่ตั้งบนพื้นฐานที่ไม่ค่อยมีเหตุผล ความซื่อสัตย์ต่อตำแหน่ง กลุ่ม หรือสาเหตุได้รับการจัดจำแนกไว้ที่นี้ด้วย

บุคคลที่แสดงพฤติกรรมที่ระดับนี้ได้รับอย่างชัดเจนว่า เป็นผู้ยึดถือคุณค่าบางอย่าง ดังนั้น เขาจึงปฏิบัติต่อสิ่งที่มีคุณค่าบางอย่างในลักษณะที่ขยายพัฒนาการของเขาต่อไป เพื่อความเกี่ยวข้องของเขาต่อสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น เขาพยายามหว่านล้อมคนอื่นและพยายามทำให้คนอื่นเปลี่ยนใจในสิ่งที่เขาทำ มีการเร้าอารมณ์ให้เกิดขึ้น เพื่อให้ความต้องการได้รับความพึงพอใจอันเป็นผลจากความต้องการหรือแรงผลักดันซึ่งมีแรงจูงใจอย่างแท้จริงที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้น

4. การจัดระบบ (organization) หมายถึง การจัดคุณค่าให้เป็นระบบ การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่า และการสร้างจุดเด่นและจุดร่วมทั่วไป การจัดระบบนี้เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป และถูกเปลี่ยนแปลงตามคุณค่าใหม่ ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการจัดระบบตามจุดมุ่งหมายซึ่งบรรยายจุดเริ่มต้นของการสร้างระบบคุณค่าสามารถแบ่งออกเป็นสองระดับ เนื่องจากมีสิ่งบังคับที่มาก่อนการจัดความสัมพันธ์ คือการสร้างกรอบแนวความคิดของคุณค่าในรูปแบบซึ่งยอมให้จัดเป็นองค์กรได้ รูปแบบการสร้างกรอบแนวความคิดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท : ประเภทแรก คือ กระบวนการจัดองค์กร และประเภทสอง คือ องค์กรของระบบคุณค่า

4.1 การสร้างกรอบแนวความคิดของคุณค่า (conceptualization of a value) การสร้างกรอบแนวความคิดเป็นนามธรรม คืออยู่ในรูปของสัญลักษณ์ แต่สัญลักษณ์ที่ใช้ไม่ใช่สัญลักษณ์ทางภาษา ไม่ว่าจะการสร้างกรอบแนวความคิดจะปรากฏที่จุดเริ่มต้นนั้นบนความต่อเนื่องทางจิต อย่างไรก็ตาม การสร้างกรอบแนวความคิดเพิ่มเติมนี้จะช่วยทำให้แต่ละบุคคลสามารถเห็นคุณค่าความสัมพันธ์ของสิ่งที่บุคคลนั้นได้ยึดถือไว้

4.2 การจัดเรียงเรียงระบบคุณค่า (organization of a value system) เนื่องจากคุณค่าที่บุคคลรับรู้อาจจะยังไม่ได้รับการจัดระเบียบที่เหมาะสม หรืออาจเป็นคุณค่าต่าง ๆ ที่ซับซ้อนหรือเป็นคุณค่าที่ไม่สัมพันธ์กัน ดังนั้นการนำคุณค่าเหล่านี้เข้ามามีความสัมพันธ์เชิงเรียงลำดับจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงเสียมิได้ ความสัมพันธ์เชิงลำดับเป็นเรื่องที่ราบรื่นและสอดคล้องภายใน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติจริงการผสมผสานอาจทำได้น้อยกว่าการทำ ความราบรื่นของส่วนทั้งหมดที่น่าจะเกิดขึ้น นั่นคือความสัมพันธ์ที่ได้รับการบรรยายในลักษณะที่เป็นการสมมูล ซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนของสิ่งแวดล้อมซึ่งสงบ เรียบที่จุดใดจุดหนึ่งของเวลา

5. การสร้างลักษณะ โดยคุณค่าเดี่ยวหรือคุณค่าซับซ้อน (characterization by a value of value complex) เนื่องจากคุณค่ามีตำแหน่งอยู่ภายในตัวแต่ละบุคคลตามลำดับต่าง ๆ ซึ่งได้รับการจัดตามประเภทของระบบที่มีความสอดคล้องกันภายใน ซึ่งระบบแห่งความสอดคล้องกันภายในนี้ ได้ควบคุมพฤติกรรมของแต่ละบุคคลในเวลาที่บุคคลนั้นจะประพฤติตามแบบแผนของระบบคุณค่าที่บุคคลนั้นมีอยู่ การกระตุ้นพฤติกรรมใด ๆ จะไม่สามารถจัดระบบภายในตัวเองอย่างมีความสอดคล้อง ไม่ได้เร้าอารมณ์หรือมีผลอีกต่อไป นอกจากบุคคลนั้นจะถูกข่มขู่หรือถูกทำร้ายจากภายนอก

ในการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมเชิงคุณค่านี้ ชีบ่งให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจ 2 ประเด็น ประเด็นแรก ข้อสรุปของการควบคุมที่มีต่อพฤติกรรมของแต่ละคนซึ่งได้รับการบรรยายและสร้างลักษณะโดยการควบคุมแนวโน้มเหล่านี้ ประเด็นที่สอง การผสมผสานความเชื่อความคิดและทัศนคติมิให้เป็นปรัชญาทั้งหมดหรือเป็นความคิดเห็นสากล ลักษณะทั้งสองด้านประกอบเป็นประเภทย่อย ๆ ดังนี้

5.1 ชุดสรุปอ้างอิง (generalized set) สิ่งซึ่งให้ความสอดคล้องภายในกับระบบของทัศนคติและคุณค่าที่จุดใดจุดหนึ่ง เป็นการตอบสนองที่อยู่ในระดับสูงมาก ในบางครั้งพูดว่าเป็นการกำหนดแนวโน้มที่เข้าสู่ปรากฏการณ์หรือเป็นการกำหนดเบื้องต้นต่อการกระทำในลักษณะบางอย่าง ชุดสรุปอ้างอิงเป็นการตอบสนองต่อปรากฏการณ์สรุปที่สูงมาก ซึ่งเป็นการตอบสนองที่ถือตั้ง

<p>1. การรู้ (Cognition)</p>	<p>1.1 ความรู้เฉพาะสิ่ง (Knowledge of Specifics)</p> <p>1.1.1 ความรู้ศัพท์เฉพาะ (Knowledge of Terminology)</p> <p>1.1.2 ความรู้ข้อเท็จจริงเฉพาะสิ่ง (Knowledge of Specific Facts)</p> <p>1.2 ความรู้เรื่องวิธีทางและวิธีการจัดการกระทำกับสิ่งเฉพาะ (Knowledge of Ways and Means of Dealing With Specifics)</p> <p>1.2.1 ความรู้เรื่องแบบแผนนิยม (Knowledge of Conventions)</p> <p>1.2.2 ความรู้เรื่องแนวโน้มและลำดับเหตุการณ์ (Knowledge of Trend and Sequence)</p> <p>1.2.3 ความรู้เรื่องการจัดจำพวกและประเภท (Knowledge of Classifications and Categories)</p> <p>1.2.4 ความรู้เรื่องเกณฑ์ (Knowledge of Criteria)</p> <p>1.2.5 ความรู้เรื่องระเบียบวิธี (Knowledge of Methodology)</p> <p>1.3 ความรู้เรื่องสากลและเรื่องนามธรรมในสาขาต่าง ๆ (Knowledge of the Universals and Abstraction field)</p> <p>1.3.1 ความรู้เรื่องหลักการและข้อสรุปทั่วไป (Knowledge of Principles and Generalizations)</p> <p>1.3.2 ความรู้เรื่องทฤษฎีและโครงสร้าง (Knowledge of Theories and Structures)</p>	<p>1. ความรู้ knowledge</p>
------------------------------	---	---------------------------------

1. การรู้ (Cognition)	2.1 การแปล (Translation) 2.2 การตีความ (Interpretation) 2.3 การสรุปอ้างอิง (Extrapolation)	2. ความเข้าใจ (Comprehension)
	3.1 การประยุกต์ (Application)	3. การประยุกต์ (Application)
	4.1 การวิเคราะห์หน่วยย่อย (Analysis of Elements) 4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) 4.3 การวิเคราะห์หลักการจัดระเบียบ (Analysis of Organization Principles)	4. การวิเคราะห์ (Analysis)
	5.1 ผลิตผลจากการสื่อความหมายเฉพาะ (Production of a Unique Communication) 5.2 ผลิตผลแผนงานหรือชุด เสนอเพื่อปฏิบัติการ (Production of a Plan, or Proposed set of Operations) 5.3 การได้มาซึ่งชุดของความสัมพันธ์เชิงนามธรรม (Derivation of a Set of Abstract Relations)	5. การสังเคราะห์ (Synthesis)
	6.1 การตัดสินตามเกณฑ์ภายใน (Judgments in terms of Internal Evidence) 6.2 การตัดสินตามเกณฑ์ภายนอก (Judgments in terms of External Criteria)	6. การประเมิน (Evaluation)

2. ความรู้สึกทางจิตใจ (Affection)		1.1 ความรู้ตัว (Awareness)	(Receiving or Attending)		
		1.2 ความตั้งใจรับ (Willingness to receive)	1. การรับหรือการตั้งใจ		
		1.3 ความตั้งใจที่ถูกควบคุมหรือถูกเลือก (Controlled or selected attention)			
	2.1 การยินยอมในการตอบสนอง (Acquiescence in Responding)	2. การตอบสนอง	2.2 ความตั้งใจที่จะตอบสนอง (Willingness or response)	2.3 ความพึงพอใจในการตอบสนอง (Satisfaction in Response)	
	3.1 การรับค่า (Acceptance of a Value)				3. การให้คุณค่า
	3.2 ความพึงพอใจในคุณค่า (Preference for a Value)				
	3.3 การยอมรับ (Committment)				
	4.1 การสร้างความคิดในคุณค่า (Conceptualization of a Value)	4. การจัดระบบ	4.2 การจัดเตรียมเรียงระบบคุณค่า (Organization of a Value System)		
	5.1 ชุดสรุปอ้างอิง (Generalized Set)			5. การสร้างลักษณะโดยคุณค่าเดียวหรือคุณค่าซับซ้อน	
	5.2 การสร้างลักษณะ (Characterization)				
3. พฤติกรรม (Behavior)			การแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ		

และสม่ำเสมอต่อสภาพการณ์หลายอย่างหรือวัตถุหลายอย่างบางครั้งก็เป็นเสมือนไม่ตั้งใจไว้ก่อนซึ่งช่วยแนะนำการกระทำโดยปราศจากความคิดล่วงหน้า นอกจากนั้นชุดสรุปอ้างอิงนี้ยังเป็นความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความคิดของกลุ่มทัศนคติซึ่งมีความสัมพันธ์ร่วมกันในฐานะที่เป็นฐานะของลักษณะทางพฤติกรรมมากกว่ารูปเนื้อหา หรือองค์ประกอบของทัศนคติ ชุดสรุปอ้างอิงนี้เป็นเรื่องพื้นฐานซึ่งทำให้แต่ละบุคคลลดความซับซ้อนของโลกและจัดเรียงลำดับความซับซ้อนของโลกที่เกี่ยวกับตัวเขาและแสดงออกอย่างคงเส้นคงวา และอย่างมีประสิทธิภาพในตัวเอง

5.2 การสร้างลักษณะ (characterization) เป็นกระบวนการภายในขั้นสูงสุดซึ่งรวมจุดมุ่งหมายซึ่งกว้างที่สุดตามปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ครอบคลุมตามลำดับของพฤติกรรมที่เรามีส่วนร่วมอยู่ด้วย ดังนั้นจึงเป็นการค้นพบจุดมุ่งหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิดสากลปรัชญาชีวิตของมนุษย์และสากลนิยม

จุดมุ่งหมายที่ได้รับการจัดประเภทนี้ เป็นเรื่องที่ลึกกว่าชุดสรุปอ้างอิงในลักษณะที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการรวบรวมเข้าไว้อย่างกว้างขวางภายในกลุ่มของทัศนคติ พฤติกรรม ความเชื่อ หรือความคิด มีการเน้นที่ความสอดคล้องภายใน

จากรายละเอียดดังกล่าวจะเห็นว่า ความสำนึกของบุคคลเป็นสภาวะจิตใจก่อนการแสดงออกเชิงพฤติกรรมทางกายภาพของบุคคลนั้น กล่าวคือความสำนึกไม่ใช่พฤติกรรมและการมีความสำนึกที่ติดต่อกับสิ่งหนึ่งไม่ทำให้คนต้องแสดงออกตามความสำนึกเสมอไป พฤติกรรมแสดงออกใด ๆ ของมนุษย์นั้นเป็นผลมาจาก (1) ทัศนคติ (2) บรรทัดฐานของสังคม (3) นิสัย และ (4) ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากการทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว⁴ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิจัยความสำนึกทางการเมืองของประชาชนในบริเวชายแดนภาคใต้ จึงเป็นการศึกษาวิจัยสภาวะความรู้สึกของประชาชนในบริเวชายแดนภาคใต้ที่มีต่อประชาคมการเมือง (political community) ระบอบการเมืองการปกครอง (political regime) และผู้มีสิทธิอำนาจทางการเมือง (political authority) เป็นสำคัญ

แนวความคิดของ David Easton เกี่ยวกับระบบการเมือง

นักสังคมวิทยา มองว่าระบบการเมืองเป็นระบบย่อยของระบบสังคม มีหน้าที่เป็นโครง

⁴ Harry C. Triandis, Attitude and Attitude Change (New York : John Wiley & Sons, 1971), p. 16.

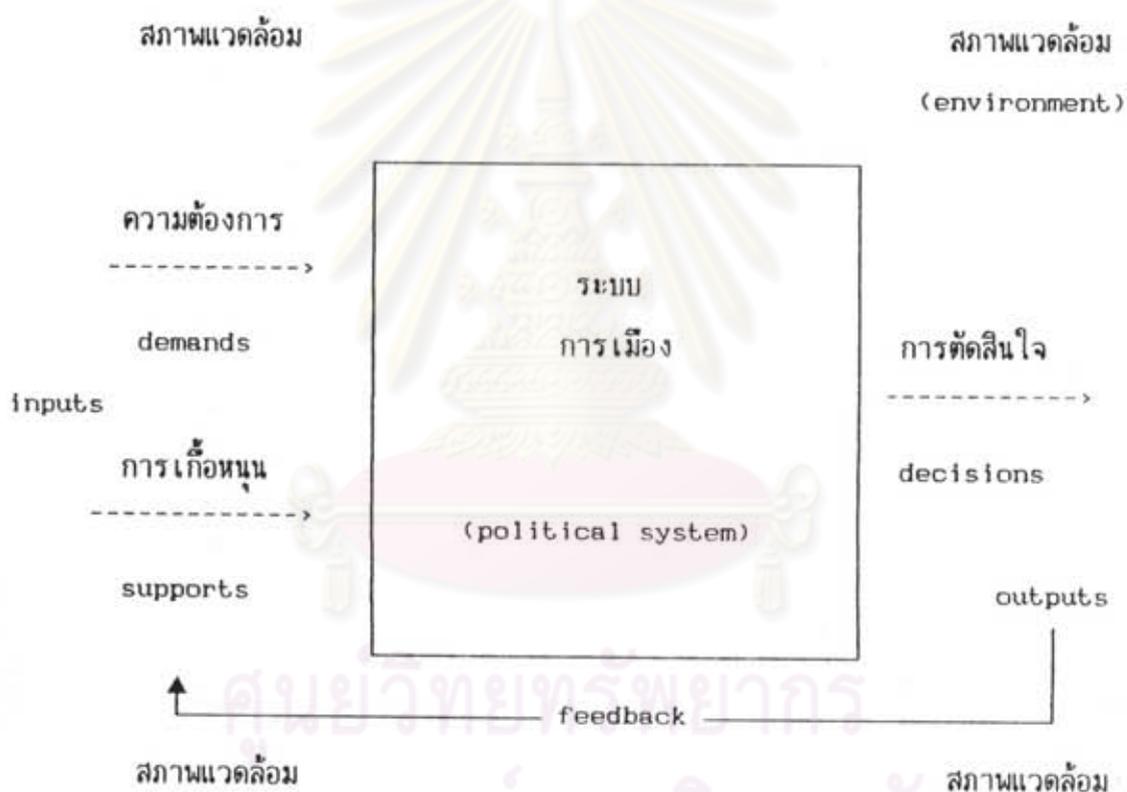
สร้างหลักในการนำสังคมไปสู่จุดมุ่งหมายของมัน (goal attainment) โดยมีความร่วมมือกัน เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการบรรลุจุดมุ่งหมายจึงต้องมีวิธีการควบคุมการขัดแย้งและการชิงดีชิงเด่นต่อสู้ประหัตประหารกันระหว่างคนในสังคม ระบบการเมืองเป็นหลักในการจัดระเบียบการแข่งขันเพื่ออำนาจ เป็นเวทีแห่งการแข่งขัน ตลอดจนทำการวางตัวบุคคลเข้าสู่บทบาทเชิงอำนาจต่าง ๆ เสมือนเป็นการถือหางเสือให้สังคมมุ่งสู่จุดมุ่งหมายของมัน ในการที่ระบบเศรษฐกิจผลิตสินค้าและบริการเพื่อประโยชน์สุขต่าง ๆ ในวงกว้าง ระบบการเมือง ระดมสินค้า และบริการเหล่านี้เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์สุขของสังคมส่วนรวมเป็นการเฉพาะ^๕ David Easton นับเป็นบุคคลแรก ๆ ที่เสนอตัวแบบ (model) ของระบบการเมืองเขาพยายามที่จะ 1. สร้างทฤษฎีที่เป็นระบบใช้ได้ทั่วไปไม่จำกัดสถานที่และเวลา ซึ่งการศึกษาวิทยาศาสตร์แนวรัฐและแนวกฎหมายและสถาบันมีข้อจำกัดในเรื่องนี้ 2. ทฤษฎีนี้จะต้องช่วยในการเข้าใจการทำงานของระบบการเมืองทั้งหมดไม่ใช่เฉพาะส่วน อีกทั้ง 3. ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระบบสังคมที่ใกล้เคียงระบบการเมืองนั้นหรือระบบสังคมโลก หรือแม้แต่ระบบทางกายภาพ เช่น ภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ หรือระบบชีววิทยา

ภาพจำลองของระบบการเมืองที่ Easton สร้างขึ้นเป็นความพยายามที่จะเสนอให้เห็นว่าเราสามารถแยกส่วนที่เป็นการเมืองของชีวิตสังคมออกจากชีวิตสังคมโดยทั่วไป หรือการกระทำทางการเมืองออกจากการกระทำทางสังคมโดยทั่วไป โดยให้สังคมเป็นสภาพแวดล้อม (environment) ที่สำคัญของระบบการเมือง มีเขตแดน (boundary) กั้นแบ่งระหว่างสภาพแวดล้อมนี้กับระบบการเมือง เขตแดนที่ว่านี้กำหนดโดยการกระทำที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจที่มีผลผูกมัด (binding decisions) ของสังคม หากสามารถกั้นแบ่งได้ดังที่ว่านี้ก็สามารถกล่าวได้ว่ามี inputs หรือสิ่งที่เข้าไปสู่ระบบการเมืองจากสภาพแวดล้อมซึ่งจะได้รับการแปรสภาพเป็น outputs หรือสิ่งที่ระบบการเมืองผลิตออกมาสู่สภาพแวดล้อม inputs มีสองลักษณะคือ demands หรือความต้องการหรือข้อเรียกร้องของสมาชิกของสังคม หรือระบบการเมืองกับ supports หรือการสนับสนุนที่สมาชิกของสังคมหรือระบบการเมืองมีต่อตัวระบบการเมือง outputs ที่ออกมาจากระบบการเมืองมีรูปแบบเป็นการตัดสินใจและนโยบาย ซึ่งกระทบต่อสภาพแวดล้อมของระบบเพราะเป็นการตอบสนอง/ไม่ตอบสนองความต้องการที่ใส่เข้าไป หากตอบสนองก็จะมี feed back หรือ

^๕ H.V. Wiseman, Political System : Some Sociological Approaches (London : Routledge and Kegan Paul, 1967), pp. 7-8.

ปัจจัยป้อนกลับเป็นการสนับสนุน หากไม่ตอบสนองหรือตอบสนองไม่ทันพอ ไม่ตรงจุดก็จะต้องมีการใหม่ป้อนกลับเข้าสู่ระบบการเมือง หมุนเวียนเป็นวงจรในลักษณะที่เป็นกระบวนการที่สามารถศึกษาวิเคราะห์ได้ดังในภาพ

ภาพของ Easton แสดงถึงระบบการเมือง

David Easton, A Framework for Political Analysis (1965, p.112)

เขตแดนของระบบการเมือง

ปัญหาเบื้องต้นจึงมีอยู่ว่า อะไรเป็นการกระทำ หรือกิจกรรมทางการเมือง อะไรไม่ใช่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเราจะทราบได้อย่างไรว่า เขตแดนของระบบการเมืองอยู่ที่ไหน

Easton กล่าวว่า "กิจกรรมที่อยู่ในเขตแดนของระบบการเมืองก็คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม โดยที่มีอำนาจบังคับให้มีการปฏิบัติตามการจัดสรรนั้น" (authoritative allocation of values for a society)⁶

กล่าวให้เป็นรูปธรรมหากลูกจ้างคนหนึ่งต้องการค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นจากนายจ้าง แต่เมื่อไปขออนายจ้าง ๆ ไม่ให้ ก็มานั่งเป็นทุกข์เป็นร้อนอยู่คนเดียว อธิบายกับตนเองว่าเป็นกรรมของตนคนเดียว หรือไม่ก็ไปปรึกษากับลูกจ้างคนอื่น ๆ รวมตัวกันเรียกร้องค่าจ้างเพิ่มจากนายจ้างแล้วได้หรือไม่ได้ค่าจ้างเพิ่มก็ตาม ในตัวอย่างทั้งสองนี้การกระทำของลูกจ้างยังไม่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคมเพราะยังไม่มีอำนาจใคร เข้ามาเกี่ยวข้องในการบังคับให้มีการจัดสรร หรือปฏิบัติตามการจัดสรร แต่ถ้าหากลูกจ้างเมื่อไม่ได้รับค่าจ้างเพิ่ม นำเรื่องไปร้องเรียนต่อกรมแรงงานว่าค่าจ้างที่ตนได้รับนั้น มีอัตราต่ำกว่าที่กฎหมายแรงงานกำหนดไว้ขอให้มาใช้อำนาจของรัฐบังคับนายจ้างให้เพิ่มค่าจ้างให้ตามกฎหมาย เมื่อนั้นลูกจ้างได้มีการกระทำทางการเมือง หรือก้าวข้ามเขตแดนเข้าสู่ระบบการเมืองแล้ว ดังนั้น เมื่อใดมีการกระทำเกี่ยวข้องกับผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจแทนสังคมโดยรวม ก็ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองแล้ว

ในมุมกลับ หากแต่เดิม รัฐบาลยังไม่มีการระเบียบใดเกี่ยวกับการดำเนินกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดในสังคม เช่น ไม่มีกฎหมายกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำก็ย่อมแสดงว่าระบบการเมืองยังไม่ได้เข้าไปมีผลกระทบต่อสังคม ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมของมันในเรื่องนี้ หากรวบรวมข้อมูลทำนองนี้ไว้มากและมันเป็นระเบียบเพียงพอที่จะพิจารณาได้ว่า ระบบการเมืองของสังคมใดสังคมหนึ่งมีพื้นที่ปฏิบัติการกว้างขวางเพียงใด มีเขตแดนอยู่ ณ ที่ใดบ้าง

กรณีนี้ก็คือเขตแดนของระบบการเมืองอาจไม่แจ่มชัดเสมอไป เช่น ในกรณีที่ยกมาเป็นตัวอย่าง หากการรวมตัวของลูกจ้างเพื่อต่อรองกับนายจ้างตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ความเข้าใจว่า มีกฎหมายบังคับนายจ้างให้จ่ายค่าแรงในอัตราที่สูงกว่าที่ปฏิบัติอยู่ และลูกจ้างได้ใช้ความรู้นี้เป็นพลังต่อรองกับนายจ้าง ว่าหากไม่ยอมขึ้นค่าจ้างเสียโดยดี ก็จะทำให้ผู้มีอำนาจทางการเมืองมาบังคับใช้กฎหมาย ก็ย่อมเกิดปัญหาในการวิเคราะห์ได้ว่า การเจรจาต่อรองของลูกจ้างเช่นนี้อยู่ในเขตแดนของระบบการเมืองหรือไม่เพียงใด

⁶ David Easton, A Framework for Political Analysis (Englewood Cliffs : Prentice Hall, 1965), p. 37.

แม้เขตแดนของระบบการเมืองจะไม่แจ่มชัดเสมอไป แต่การแบ่งแยกระบบการเมืองออกจากสภาพแวดล้อม หรือสัปดาห์การกระทำทางการเมืองออกจากการกระทำทางสังคมโดยทั่วไป ก็มีประโยชน์ในการวิเคราะห์ เพราะทำให้สามารถจำกัดขอบเขตของการวิเคราะห์ของนักรัฐศาสตร์ได้ระดับหนึ่ง แต่ก็ช่วยชี้แนะถึงความเชื่อมโยงต่าง ๆ ให้ชัดเจนขึ้น

inputs

inputs สามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ demands ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หรือข้อมูลซึ่งระบบการเมืองต้องจัดการแปรสภาพเป็น outputs และ supports หรือพลังงานที่ระบบการเมืองต้องใช้ในการแปรสภาพดังกล่าว ดุลจัดระบบโรงงานอุตสาหกรรมเหล็กที่ต้องมีแร่เหล็กเป็นวัตถุดิบ และถ่านหินหรือก๊าซเป็นพลังงานในการหลอมแร่เหล็กเป็นแผ่นเหล็ก เหล็กเส้น ฯลฯ ที่เป็นสินค้าสำเร็จรูป

1. demands คือ ความต้องการหรือข้อเรียกร้องที่ระบบการเมืองต้องตอบสนอง ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมของระบบ คือภายนอกระบบ เช่น จากสังคมหรือสังคมโลก หรือจากภายในระบบเอง เช่น จากชนชั้นนำทางการเมืองเอง โดยที่สิ่งซึ่งเป็นที่ต้องการมีอยู่อย่างจำกัด ไม่มีทางที่ข้อเรียกร้องทุกอย่างจะได้รับการตอบสนองได้เสมอกัน จึงต้องมีกระบวนการที่ทำการจัดสรรสิ่งซึ่งเป็นที่ต้องการแทนสังคม กระบวนการนี้ก็คือระบบทางการเมือง ซึ่งเท่ากับทำหน้าที่ควบคุมมิให้ความขัดแย้งอันอาจเกิดจากการแก่งแย่งสิ่งที่มีคุณค่าหรือผลประโยชน์ในสังคมมิให้มีความรุนแรง จนเกิดผลกระทบต่อความคงอยู่ของสังคม และเพื่อให้การทำหน้าที่นี้เป็นผล จำต้องมีอำนาจซึ่งคนในสังคมโดยทั่วไปยอมรับเป็นเครื่องเอื้ออำนวย

แม้ demands อาจเกิดขึ้นจากหลายแหล่งด้วยกัน แต่เพื่อไม่ให้เกิดการพิจารณาต้องสลับซับซ้อนจนเกินเหตุ อาจคิดในขั้นนี้ว่า demands เกิดจากประชาชนหรือสมาชิกของสังคมประกอบด้วยความต้องการหลายประเภท เช่น

- 1.1 ความต้องการสินค้าและบริการ เช่น สนามเด็กเล่น โอกาสทางการศึกษา
- 1.2 ความต้องการกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติ เช่น การควบคุมการตลาด การควบคุมอาชญากรรม

1.3 ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น สิทธิเลือกตั้ง สิทธิในการร้องเรียน สิทธิในการจัดตั้งกลุ่มทางการเมือง

1.4 ความต้องการทางด้านการศึกษาและสันทนาการ เช่น การบอกกล่าวเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ ตลอดไปจนถึงสิ่งที่คนธรรมดาอาจไม่ได้คิดว่าเป็นการเมืองเลย เช่น พิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาศัยพื้นฐานทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องเตือนใจให้ยึดเหนี่ยวกันเป็นประชาคมการเมือง เช่น งานรำฆังคลาภิเษก ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นต้น

2. supports การสนับสนุน คือ การกระทำหรือทำที่ซึ่งสนับสนุน คำจูงหรือในทางตรงกันข้ามขัดขวางหรือฉีกระบบการเมือง เปรียบเสมือนพลังงานที่เอื้อให้ระบบเดินเครื่องไปได้ การสนับสนุนในทางบวกจะมีขึ้นเมื่อระบบการเมืองตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มนั้น และในทางลบเมื่อระบบการเมืองไม่ตอบสนองความต้องการหรือไม่สนใจใยดีกับคนกลุ่มนั้น อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมือง (political culture) ของสังคมนั้น ๆ ด้วย

supports อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ⁷

2.1 Specific กล่าวคือ เป็นการสนับสนุนต่อการที่ระบบการเมืองจะมีการตอบสนองต่อความต้องการอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการจำเพาะเจาะจง เช่น การสนับสนุนโดยการเสี้ยภาชีเพื่อช่วยคนจน และ

2.2 Diffuse กล่าวคือ เป็นการสนับสนุนโดยทั่ว ๆ ไป และแพร่กระจาย ซึ่งเป็นผลมาจากวัฒนธรรมทางการเมือง ส่งผลผ่านการกล่อมเกลாதองการเมือง (political socialization) ให้กลุ่มคนมีค่านิยม ทศนคติ ทำที่ หรือความรู้สึก ความพร้อมที่จะกระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งสนับสนุนหรือขัดขวางระบบการเมือง เช่น ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ความรักชาติ ลักษณะนิสัยใฝ่สันติ หลีกเลี้ยงความขัดแย้งทำที่ที่เฉยเมยปล่อยให้ผู้นำทำในสิ่งที่ตนคิดว่าถูกต้องกว่าควรแต่ลำพัง เป็นต้น ดังนั้นการที่ประชาชนกลัวเกรงผู้มีอำนาจทางการเมือง

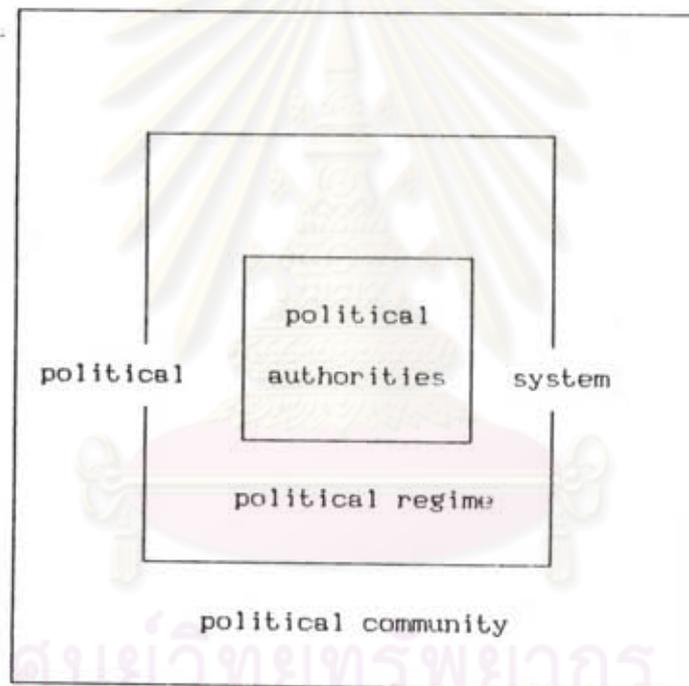
⁷ Geoffrey K. Roberts, What is Comparative Politics ? (London and Basingstoke : Macmillan, 1972), p. 29.

เมืองก็จัดว่าเป็นการสนับสนุนชนิดหนึ่งได้ เพราะทำให้ไม่กล้าแสดงออก จึงเอื้อต่อการคงอยู่ของระบบ^๕

การสนับสนุนนี้อาจมีต่อระบบการเมือง (political system) ได้ใน 3 ระดับด้วยกันคือ ต่อ

1. ประชาคมการเมือง (political community)
2. ระบอบการเมืองการปกครอง (political regime)
3. ผู้มีสิทธิอำนาจทางการเมือง (political authorities)

ระบบการเมือง : แบ่งตามระดับ

^๕ ในขณะเดียวกันอาจแบ่ง supports เป็นประเภทต่าง ๆ ตามรูปแบบของมันคือ 1. การสนับสนุนที่เป็นรูปธรรม เช่น การเสียภาษี การรับราชการเป็นทหารเกณฑ์ ทหารกองหนุน 2. การเคารพกฎหมาย 3. การสนับสนุนโดยการมีส่วนร่วม เช่น ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการไปถือแผ่นป้ายเยินยอนายกรัฐมนตรี 4. การสนับสนุนโดยการให้ความสนใจกับข้อมูลของรัฐบาลของรัฐสภา ตลอดจนการให้ความเคารพต่อผู้มีสิทธิอำนาจต่อสัญลักษณ์ (เช่น ธงชาติ เพลงชาติ) และต่อพิธีกรรมของรัฐต่าง ๆ ดู Gabriel A. Almond G. Bingham Powell, Comparative Politics : A Developmental Approach, Boston and Toronto, Little, Brown and Company. 1966. p. 26.

1. ประชาคมการเมือง (political community) คือ การที่คนอยู่ร่วมกันโดยยอมรับว่าเป็นพวกเดียวกันมีแนวโน้มที่จะร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหาอันเกิดจากความต้องการต่าง ๆ กัน ด้วยวิธีการสันติ โดยทั่วไปเรามักจะนึกถึงชาติว่าเป็นประชาคมการเมืองชนิดหนึ่ง การอยู่รวมกันเป็นชาติของคนที้อาจจะนับถือศาสนาต่างกัน มีชาติพันธุ์ต่างกัน เป็นไทย เป็นจีน เป็น "แขก" มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการอยู่รอดของระบบการเมือง เพราะหากคนในสังคมไม่มีจิตใจเอื้อต่อการร่วมมือกันจัดการกับปัญหาความต้องการของแต่ละคนแต่ละกลุ่มโดยสันติวิธีแล้ว ไซ้รก็ยากที่ระบบการเมืองจะอยู่รอดได้ การสนับสนุนในระดับนี้เป็นของธรรมดาสามัญเสียจนเรามักจะลืมนึกถึง แต่จะเน้นความสำคัญก็ต่อเมื่อเกิดปัญหาการสนับสนุนต่อประชาคมการเมืองขึ้น^๑ ตัวอย่างเช่น ในประเทศอินเดีย การที่ชาวซิกข์พวกหนึ่งในรัฐปัญจาบต้องการแยกตัวเองจากรัฐอินเดีย เพราะเขาเห็นว่าชาวฮินดูซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่มีอิทธิพลและอำนาจมากเกินไปทั้งในด้านการเมืองและสังคม เป็นผลให้เกิดการประท้วงประท้วงกันเป็นปัญหาแก่การคงอยู่ของระบบการเมืองของอินเดีย สำหรับวิธีการที่ระบบการเมืองใช้ในการบำรุงรักษาการสนับสนุนในระดับนี้มีดังนี้ การผสมกลมกลืนระหว่างชาติพันธุ์ (assimilation) เช่น นโยบายที่รัฐบาลไทยมีต่อคนเชื้อสายจีนในประเทศไทย ซึ่งสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาแบบไทยให้มีความสัมพันธ์ทางสังคมที่แน่นแฟ้นกับคนเชื้อสายไทย ทำธุรกิจร่วมกันและบางคนก็แต่งงานกัน ผสมกลมกลืนจนแยกได้ยากกว่าใคร เป็นจีนใครเป็นไทยหรือการผสานโดยรักษาไว้ซึ่งความแตกต่าง (integration) เช่น นโยบายที่รัฐบาลไทยมีต่อชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งอนุญาตให้มีการเสริมการศึกษาแบบไทยด้วยการศึกษาแบบมุสลิมในโรงเรียนปอเนาะ ให้มีการปฏิบัติทางศาสนาและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมแตกต่างออกไป หวังผลให้มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมการเมืองไทยหรือชาติไทย แต่ก็ยังคงความภูมิใจในความเป็นมุสลิมอยู่ได้ นอกจากนี้ยังมีวิธีการจัดรูปการปกครอง เช่น เป็นสหพันธ์รัฐ (federal system) เพื่อเอื้อต่อการที่คนชาติพันธุ์ต่าง ๆ

^๑ David Easton, "The Analysis of Political System" in Roy C. Mocridis & Bernard E. Brown (eds.), Comparative Politics : Notes and Readings (Homewood, Ill. : The Dorsey Press, 1977), p.100.

จะมีการปกครองของตนเองในรัฐแต่ละรัฐที่เชื่อมโยงกันเป็นสหพันธ์รัฐอันเป็นประชาคมการเมืองใหญ่อีกทีหนึ่ง เป็นต้น¹⁰

2. ระบบการเมืองการปกครอง (Political regime) หมายถึง ระบอบประชาธิปไตย ระบอบเผด็จการ กล่าวคือ รูปแบบกติกา (rules of the game) ในการจัดการกับความต้อการให้ออกมา เป็นการตัดสินใจของระบบการเมือง เป็นตัวกำหนดว่าการกระทำใดของสมาชิกประชาคมการเมืองเป็นการกระทำที่มีความชอบธรรม การกระทำใดของใครเป็นการกระทำที่มีอำนาจของสังคมรองรับ การสนับสนุนต่อระบอบการเมืองการปกครองจะเอื้อต่อการตัดสินใจปัญหาความแตกต่างระหว่างความต้อการต่าง ๆ ให้เป็นไปโดยสันติ สงบเรียบร้อยตามควร¹¹ นับเป็นการสนับสนุนโดยทั่ว ๆ ไปไม่ใช่การสนับสนุนนโยบายหนึ่งใด หรือโครงสร้างหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่เป็นพื้นฐานของการสนับสนุนต่อองค์กร ตัวอย่างเช่น หากคนกลุ่มหนึ่งนิยมระบอบประชาธิปไตย ก็ย่อมมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนรัฐบาลที่ได้อำนาจมาโดยวิถีทางของประชาธิปไตยอย่างไรก็ตามข้อหนึ่งสังเกตคือ การสนับสนุนการปกครองที่ไม่ใช่ประชาธิปไตยนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากการที่คนกลุ่มน้อยใช้กำลังบังคับในเบื้องต้นทำให้เกิดการสนับสนุนเพราะกลัว แต่การสนับสนุนเพราะกลัวมักจะไม่จริงจังยั่งยืน ดังนั้น ระบอบเผด็จการแบบโซเวียตรัสเซีย จึงใช้อุคมการณ์คอมมิวนิสต์ ซึ่งอ้างถึงการกระทำเพื่อคนส่วนใหญ่ ระดับล่างของสังคมมาแทนที่การใช้กำลังบังคับจนเกิดเป็นการสนับสนุนแบบ diffuse support ซึ่งอยู่ตัวแล้ว ไม่ต้องมีการบังคับมากเท่าแต่ก่อน¹²

3. ผู้มีสิทธิอำนาจทางการเมือง (Political authority) คือ บุคคลหรือคณะบุคคลที่เข้ามาบริหารประเทศ เช่น รัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้พิพากษา ตลอดจนข้าราชการ เช่น ตำรวจ การสนับสนุนในระดับนี้มีความจำเป็นเพื่อให้ผู้มีสิทธิอำนาจทางการเมือง

¹⁰ ดูเพิ่มเติมใน ลิขิต จีรเวคิน "แนวการศึกษาการเมืองของสำนักพฤติกรรมศาสตร์ : การวิจารณ์และเสนอตัวอย่างการวิเคราะห์แนว Systems Analysis" ใน สมบัติ จันทรวงศ์ (บก.), รัฐศาสตร์ : สถานภาพและพัฒนาการ (กรุงเทพ : บรรณกิจ เทรดั่ง, 2524), หน้า 183 และหน้า 185-186.

¹¹ Easton, Comparative Politics : Notes and Readings, PP.100-101.

¹² ลิขิต จีรเวคิน, รัฐศาสตร์ : สถานภาพและพัฒนาการ, หน้า 183.

เหล่านั้น มีความมั่นใจในการทำหน้าที่ตัดสินใจแก้ปัญหา และออกนโยบายต่าง ๆ เพื่อจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม การสนับสนุนในระดับนี้ขึ้นอยู่กับว่าประชาชนให้การสนับสนุนต่อระบบการเมือง การปกครองอันเป็นที่มาแห่งอำนาจของเขาหรือไม่ นอกจากนี้ขึ้นอยู่กับว่าเขาสามารถทำประโยชน์ให้เกิดแก่ประชาชนได้เพียงใด หรือบางครั้งอาจขึ้นอยู่กับพื้นเพของผู้มีสิทธิอำนาจทางการเมืองเองว่า เขาได้รับการสนับสนุนจากสถาบันใด เช่น จากสถาบันทหารในกรณีของประเทศไทย เป็นต้น

การสนับสนุนต่อระบบการเมือง 3 ระดับนี้ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งหากมองในแง่ของการเอื้อต่อการคงอยู่ของระบบ (system maintenance) แล้วอาจกล่าวได้ว่าการสนับสนุนต่อประชาคมการเมืองมีความสำคัญลำดับแรก และการสนับสนุนต่อระบบการเมือง การปกครอง และผู้มีสิทธิอำนาจทางการเมืองมีความสำคัญรองลงไปตามลำดับ ในระบอบการปกครองที่มีแบบแผนแน่นอนในเรื่องของการนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงผู้มีสิทธิอำนาจ การต่อต้านรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่งใดก็มีผลกระทบไม่มากต่อการคงอยู่ของระบบ แต่ในระบอบการปกครองที่แบบแผนของการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองยังไม่เข้ารูปเข้ารอย การต่อต้านรัฐบาลย่อมมีผลกระทบต่อ การคงอยู่ของระบบมากกว่า เพราะจะกลายเป็นการถกเถียงกันถึงวิธีการที่จะใช้ในการปกครองในประเด็นที่ว่า คนจากกลุ่มใดควรเข้ามาใช้อำนาจทางการเมือง ซึ่งอาจเลยเถิดไปถึงการทำลายความสมานฉันท์ (consensus) ในระดับประชาคมการเมืองไปด้วยก็ได้

พึงสังเกตว่า 1. ถ้าประชาชนกลุ่มใดไม่สนับสนุนประชาคมการเมือง ก็ย่อมไม่สนับสนุนระบอบและรัฐบาลด้วย เช่น โจรแบ่งแยกดินแดน

2. ผู้ที่ไม่ให้การสนับสนุนแก่ระบอบย่อมไม่สนับสนุนรัฐบาลที่มาสู่อำนาจโดยกติกาสถาของระบอบนั้นด้วย เช่น ผู้ที่ไม่ชอบระบอบเผด็จการ ก็ย่อมไม่สนับสนุนรัฐบาลเผด็จการ เว้นเสียแต่ว่า รัฐบาลนั้นจะพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า ได้ทำประโยชน์อย่างมากให้เกิดแก่ประชาชนและประเทศชาติ เช่น หลายคนไม่เห็นด้วยกับการยึดอำนาจของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปี พ.ศ. 2501 แต่ต่อมาเห็นว่าจอมพลสฤษดิ์ทำประโยชน์ต่อประเทศชาติ หรือต่อชนชั้นของตนมาก เช่น ในการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้พ่อค้าทำมาหากินได้คล่องตัวขึ้นก็จะให้การสนับสนุน

3. ผู้ที่สนับสนุนระบอบการเมืองการปกครอง อาจไม่สนับสนุนรัฐบาลที่นำโดย พลเอกเปรม เพราะรัฐบาลนั้นมีนโยบายที่เขาไม่เห็นด้วย ในกรณีนี้เขาจะรอโอกาสตาม

กติกาของระบอบในอันที่จะเปลี่ยนรัฐบาล เช่น รอกการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป แทนที่จะรวมหัวกันทำการล้มล้างรัฐบาลโดยวิธีการนอกระบอบ เช่น การรัฐประหาร

อนึ่ง หากจะพิจารณาชาวบ้านในชนบทชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อาจพบว่าชาวบ้านมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมการเมืองไทยน้อย เช่น ความรับรู้ของเขาเกี่ยวกับระบบการเมืองไทยก็มีแต่โดยที่ได้สัมผัสกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ทหารที่เคยเข้าไปชมแข่งวิ่งแกเขาเท่านั้น ทำให้เกิดการไม่สนับสนุนต่อผู้มีสิทธิอำนาจทางการเมืองเป็นอันดับแรก ซึ่งต่อมาเมื่อได้รับการชี้แจงจากผู้ปฏิบัติการของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ซึ่งต่อต้านระบอบการเมืองการปกครอง ก็มีแนวโน้มจะคล้อยตาม พคท. เข้าร่วมมือกับ พคท. ในการต่อต้านระบอบการเมืองการปกครองด้วย ตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นว่าในการพิจารณาการสนับสนุนของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จำต้องพิจารณาด้วยว่าเขามีการรับรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองส่วนใดบ้างเสียก่อน จึงจะตัดสินได้ว่าการสนับสนุนต่อส่วนใดจะมีความสำคัญเพียงใดในกรณีเฉพาะนั้น ๆ

outputs

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ตามตัวแบบระบบการเมืองของ Easton ชื่อเรียกร้อง (demands) ต่าง ๆ จะผ่านเข้าสู่กลไกหรือสถาบันที่ทำการตัดสินใจ และก็จะมียผลผลิต (outputs) ของระบบการเมืองออกมา โดยอาศัยการสนับสนุน (supports) เป็นเสมือนพลังงานในการแปรรูป ชื่อเรียกร้องเป็น outputs

outputs คือนโยบายหรือการตัดสินใจที่ออกมาจากระบบการเมือง ซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบของตัวบทกฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบกฎเกณฑ์ที่บังคับใช้กับประชาชน กล่าวคือเป็นการนิติบัญญัติ (legislate) เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคม หรืออาจจะเป็นนโยบาย (policy) ของรัฐบาล ซึ่งหน่วยราชการจะต้องนำไปดำเนินการหรือปฏิบัติการให้เป็นผลทั้งสองอย่างนี้ มักจะมีโทษสำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตาม มากน้อยกันไปตามแต่กรณี

จะเห็นได้ว่า outputs รวมความถึงกฎหมายที่ผ่านออกมาจากฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภา) นโยบายของฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) และข้อตีความหมายในการตัดสินความพิพาทอารรถคดีของฝ่ายตุลาการ (ศาล) มิได้หมายถึงแต่เพียงนโยบายของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล ทั้งนี้เพราะรัฐบาล

เป็นเพียงสถาบันทางการปกครอง (ที่ต้องทำการตัดสินใจทางการเมือง) สถาบันหนึ่งเท่านั้น

ดังนั้น การที่รัฐสภาออกประมวลกฎหมายเพื่อกำหนดว่าผู้ใดจะต้องเสียภาษีในอัตราเท่าใดก็ถือการออกกฎหมายโดยองค์กรปกครองท้องถิ่นก็ดี การที่กระทรวงพาณิชย์มีอำนาจในการออกใบอนุญาตให้เอกชนทำธุรกิจประกันภัยประกันชีวิตก็ดี การที่กระทรวงศึกษาธิการเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมืองต่าง ๆ มากกว่าในชนบทก็ดี การที่สำนักนายกรัฐมนตรีมีหลักเกณฑ์ว่าผู้ใดมีสิทธิ์ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ซึ่งเป็น outputs เชิงสัญลักษณ์) ก็ดี การที่ศาลตัดสินความด้วยความยุติธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชังหรือไม่ก็ดี หรือแม้แต่การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนขยาดที่จะเอาโทษกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่ฝ่าฝืนกฎจรรยาบรรณก็ดี ล้วนแล้วแต่เป็น outputs ของระบบการเมืองทั้งสิ้น

outputs เหล่านี้มีผลในการตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งเป็นสมาชิกประชาคมการเมือง ประชาชนบางส่วนจะได้รับประโยชน์ บางส่วนจะเสียประโยชน์ มากน้อยกันไปตามสูตรแห่งการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าของผู้ตัดสินใจทางการเมือง ทำให้เกิดความพอใจไม่พอใจแตกต่างกันไปแต่ละกลุ่ม ผลกระทบหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจาก outputs เหล่านี้เรียกว่า outcomes

ปัจจัยป้อนกลับ (feedback)

ปฏิบัติการที่กลุ่มชนมีต่อ outputs ไม่ว่าจะเห็นในทางเห็นชอบด้วย ไม่เห็นชอบด้วย หรือ เห็นชอบด้วยแต่เพียงบางส่วน เป็นสิ่งที่จะถูกป้อนกลับมาให้ผู้ตัดสินใจทางการเมืองทราบว่าประชาชนพอใจเพียงใดในนโยบายหรือกฎหมายที่ออกไป จะได้นำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิก บางที่ปฏิบัติการนี้อาจแสดงว่าเห็นดีด้วยในระยะแรก แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจสังคมเปลี่ยนไปก็อาจเกิดความไม่พอใจในนโยบายนั้นเกิดขึ้นได้ การป้อนกลับนี้กระทำโดยผ่านตัวกลางต่าง ๆ เช่น หน่วยราชการที่นำกฎหมายนั้น หรือนโยบายนั้นไปใช้ก็จะทำการประเมินผลการปฏิบัติตามกฎหมาย หรือนโยบายว่ามีปัญหาอย่างไร เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนหรือไม่เพียงใด บางครั้งอาจป้อนกลับเข้ามาโดยกลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมืองและในสังคมสมัยใหม่โดยผ่านสื่อมวลชน

จะเห็นได้ว่า ระบบการเมืองมีลักษณะเป็นวงจร มีการทำงานในรูปแบบที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา จากการมีปัจจัยนำเข้าในรูปแบบของการเรียกร้อง และการสนับสนุนจึงมีปัจจัยนำออกหรือผลผลิตออกมาเป็นกฎหมายหรือนโยบาย ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมคือสังคมทำให้เกิดปฏิกิริยาในทางบวกและทางลบป้อนกลับไปเป็นปัจจัยนำเข้าอีกครั้งหนึ่ง ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงปรับกฎหมายนโยบายต่อไปเป็นวัฏจักร ไม่สิ้นสุด

ความตึงเครียดที่จะเกิดขึ้นแก่ระบบ (stress)

1. stress ที่เกิดจาก demand

ความตึงเครียดที่จะเกิดจากระบบนั้นจะเกิดจากการที่ demand ที่มีต่อระบบมีมากเกินไป หรือที่เรียกว่า demand-input-overload ซึ่งทำให้ระบบการเมืองรับปัญหาไม่ไหว หรืออาจเกิดจาก output failure หรือความล้มเหลวของระบบที่ไม่สามารถจะตอบสนองต่อ demand ได้

ในขณะที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลง คนตื่นตัวทางการเมืองมากหรือกล่าวตามหลัก system analysis คือ คนข้ามแดนมาก (จาก environment ไปสู่ system) demand หรือ การเรียกร้องที่มีต่อระบบการเมืองย่อมมีมาก และโดยเฉพาะถ้าเป็นกรณีที่ปัญหาของสังคมได้รับการสะสมเอาไว้มากในอดีต เมื่อสมาชิกประชาคมตื่นตัวขึ้น การเรียกร้องให้แก่ปัญหาก็จะเกิดขึ้นมาก การเรียกร้องที่จะเกิดขึ้นมากอาจเกิดจากอีกกรณีหนึ่ง นั่นคือกรณีที่เกิดความตื่นตัวทางการเมืองจนไม่มีขอบเขต ซึ่งมักจะเกิดในระยะที่ยังไม่สามารถจะปรับตัวได้ ในกรณีเช่นนี้ การเรียกร้องในรูปแบบของการเดินขบวนเพื่อให้ระบบการเมืองตอบสนองความต้องการของตนจะมีมาก ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือกรณีหลัง 14 ตุลาคม 2516 ในสมัยรัฐบาลอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ การเดินขบวนเรียกร้องจากระบบการเมืองมีไม่เว้นแต่ละวัน วิธีการแก้ demand-input-overload นี้ มีวิธีการหลายวิธี เป็นต้นว่า ใช้อุดมการเข้ามาหักห้ามมิให้มีการเรียกร้องมาก เช่น การเน้นที่การอดทนรัดเข็มขัดเพื่อสร้างสังคมใหม่ หรืออาจหันเหความสนใจของสมาชิกประชาคมการเมืองโดยการหาศัตรูร่วม เช่นหาแพะรับบาปในประเทศหรือหาเรื่องรับกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งทั้งสองวิธีนี้ก็มีการปฏิบัติกันอยู่โดยผู้นำหลายประเทศ หรืออาจจะหันไปใช้วิธีการดักคำบรรพคือใช้การบังคับมิให้ทำการเรียกร้องอะไรจากระบบโดยการใช้กำลังซึ่งเป็นระบบเผด็จการ

stress ของระบบอาจจะเกิดจากความล้มเหลวของการแก้ปัญหาคือ output failure ถ้าในกรณีเป็น demand-input-overload ก็เข้าลักษณะดังกล่าวมาแล้ว แต่ถ้าเป็น

กรณีปกติ ก็มักจะเกิดจากระบบการเมืองนั้นไม่มีประสิทธิภาพ เสื่อมโทรมเพราะปัญหาการจู่
 ราษฎร์บังหลวง เจ้าหน้าที่การเมืองकुมลโกของรัฐไม่ได้ ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ของตนหรือไม่เต็ม
 ใจที่จะแก้ปัญหาเพื่อตอบสนองต่อการเรียกร้อง หรืออาจจะเกิดจากการปรับตัวไม่ทันของสถาบัน
 ทางการเมือง ซึ่งไม่สามารถจะแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้ ในกรณีดังกล่าวนี้ ย่อมจะทำให้ระบบการ
 เมืองแก้ปัญหาไม่ได้ ซึ่งย่อมจะนำไปสู่ stress ทำให้ระบบนั้นอาจแตกสลาย นอกเสียว่าจะมี
 การเปลี่ยนตัวเจ้าหน้าที่การเมือง

2. stress ที่เกิดจาก support

2.1 stress ที่เกิดจากการขาด support ต่อ political community

ความตึงเครียดที่เกิดจาก support นั้นเกิดได้จากการที่สมาชิกประชาคมถอนการ
 สนับสนุนที่ให้แก่ political community หรือถอนการสนับสนุนต่อ political regime หรือ
 ต่อ political authorities หรือถอนทั้งสามอัน

วิธีการแก้ปัญหาเรื่องการสนับสนุนที่มีอยู่ต่อ political community นั้นโดยทั่ว
 ไปทุกประเทศจะมีกฎหมายระบุนำมิให้ทำการแบ่งแยกดินแดนมิฉะนั้นจะมีความผิดฐานกบฏ แต่ถึง
 มีกฎหมายก็ได้หมายความว่า การถอนการสนับสนุนต่อ political community จะไม่เกิดขึ้น
 ฉะนั้น จึงมีนโยบายที่จะสร้างการสนับสนุนต่อ political community ขึ้นโดยการทำให้เกิด
 diffuse support ด้วยกระบวนการสังคมประภคิต ให้มีความรักชาติ จงรักภักดีต่อชาติ ต่อ
 สถาบันทางการเมือง และพยายามขจัดความแตกต่างหรือแก้ไขความแตกแยกในประชาคมการ
 เมือง ด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งจะกล่าวโดย

1) assimilation (การผสมผสานกลมกลืน) คือการพยายามให้ชนกลุ่มน้อย
 กลายเป็นสมาชิกของชนกลุ่มใหญ่ โดยละทิ้งขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของตนเพื่อกลมกลืน
 เป็นส่วนหนึ่งของชนกลุ่มใหญ่

2) integration คือการที่ชนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความต่างกันในทางเผ่าพันธุ์ขนบ
 ธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา อยู่ร่วมกันโดยรักษาความแตกต่างไว้ แต่จุดยึด
 มั่นร่วมกัน และมีความภักดีต่อหน่วยใหญ่คือประชาคมการเมือง ในลักษณะ unity in
 diversity ในรูปแบบการปกครองอาจออกมาในรูป federation

3) population transfer การแก้ปัญหาเรื่องการสนับสนุนที่มีต่อ political
 community ก็โดยส่งชนกลุ่มน้อยที่ไม่สามารถ assimilate หรือ integrate เข้ากับ

ประชาคมการเมืองของคนส่วนใหญ่ได้ ให้ออกไปจากประชาคมการเมืองนั้น เช่น ในกรณีแอฟริกา เป็นต้น

4) subjugation คือการบังคับกดขี่มิให้ชนกลุ่มน้อยมีโอกาสขึ้นมาท้าทายระบบ เช่น การปกครองในสหภาพแอฟริกาใต้ โดยรัฐบาลผิวขาวบังคับกดขี่คนผิวดำ

5) extermination คือการขจัดปัญหาชนกลุ่มน้อยโดยกวาดล้างแบบฮิตเลอร์ทำกับยิว วิธีนี้เป็นวิธีการอันป่าเถื่อนผิดหลักมนุษยธรรมและศีลธรรม

การแก้ปัญหาการสนับสนุนที่มีต่อประชาคมการเมืองนั้น ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่การเมืองจะใช้นโยบายอันไหนหรือจะใช้ในลักษณะผสมก็ได้ แล้วแต่สภาพและขนาดของปัญหา สำหรับประเทศไทยนั้นใช้มากที่สุด คือ นโยบาย assimilation ในกรณีคนจีน, integration ในกรณีไทยอิสลามและ population transfer ในกรณีแอฟริกา

2.2 stress ที่เกิดจากการขาด support ต่อ political regime

ปัญหาการสนับสนุนต่อ political regime นั้นเป็นปัญหาเรื่องการยอมรับระบบการแจกแจงสิ่งซึ่งมีคุณค่าให้แก่สังคม ซึ่งได้แก่ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคมและอำนาจในการมีส่วนร่วมในการวางนโยบายหรืออำนาจทางการเมืองนั้นเอง ในกรณีที่สมาชิกประชาคมการเมืองไม่ให้การสนับสนุนต่อรูปแบบการปกครอง (regime) เพราะรู้สึกว่าได้ประโยชน์จากการแจกแจงสิ่งซึ่งมีคุณค่าในระบบนั้น ก็ย่อมจะพยายามเปลี่ยนแปลงรูปแบบนั้น

มีวิธีการแก้คือ

1) ใช้อุดมการณ์แรงค้ำให้สมาชิกประชาคมเกิด diffuse support ต่อ political regime โดยจูงให้สมาชิกประชาคมทางการเมืองเห็นว่า regime นี้ทำประโยชน์ให้สมาชิกประชาคมเป็นส่วนใหญ่ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการหาความชอบธรรม (legitimacy) โดยยึดอุดมการณ์เป็นหลัก วิธีการนี้ใช้กันมากในระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ซึ่งอ้างคัมภีร์ของมาร์กซในเรื่องเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ

2) ใช้ความชอบธรรมจากโครงสร้างหรือสถาบันทางการเมือง เช่น อ้างว่าเป็นรัฐบาลที่ได้รับเลือกมาจากประชาชน ประชาชนต้องการรูปแบบการปกครองแบบนี้ การอ้างโครงสร้างหรือสถาบันในรูปนี้มักเป็นระบอบประชาธิปไตย เช่น การอ้างรัฐธรรมนูญของระบบการเมืองสหรัฐอเมริกา ว่ามีความชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญ แต่การอ้างเช่นนี้ต้องอาศัยการจัดตั้ง

สถาบันและการที่ diffuse support ที่มีต่อการเมืองในรูปนี้มีมากจนประชาชนส่วนใหญ่ถือว่าเป็นเสมือนส่วนหนึ่งของสังคมและจะไม่หันเหไปจากวิธีการและวิถีทางดังกล่าว

3) อ่างความจำเป็นของสถานการณ์และความอยู่รอดของประเทศชาติว่าจำเป็นต้องใช้ regime แบบนี้ แต่การอ้างเช่นนี้ต้องพิสูจน์ให้สมาชิกประชาคมการเมืองเชื่อว่าเป็นจริง เช่นการอ้างการยึดอำนาจทางการเมืองและเลิกล้มกฎหมายรัฐธรรมนูญของรัฐบาลทหารในอดีต

4) ถ้าบุคคลใดมี charisma หรือบุญญาธิการ บุคคลผู้นั้นย่อมอาศัยความเชื่อของสมาชิกประชาคมส่วนใหญ่จัดรูปแบบการปกครองที่คนเห็นควรได้

นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ถ้าสมาชิกประชาคมการเมืองยังไม่พอใจและไม่ยอมให้ความสนับสนุนต่อรูปแบบการปกครองนั้น stress ที่เกิดขึ้นก็อาจจะนำไปสู่การแตกสลายของระบบการเมืองนั้น

2.3 stress ที่เกิดจากการขาด support ต่อ political authorities

ปัญหาการสนับสนุนที่มี (political authorities) นั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เช่นสหรัฐอเมริกาเมื่อได้รับเลือกมาแล้วก็จะอยู่ในตำแหน่งจนครบสมัย ส่วนระบบอังกฤษนั้นก็อาจมีมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลได้ ส่วนในระบอบคอมมิวนิสต์เช่นสหภาพโซเวียต หรือสาธารณรัฐประชาชนจีน ก็อาจถูกปลดออกจากตำแหน่งทั้งในพรรคและนอกพรรค แต่ในระบบคอมมิวนิสต์การปลดผู้ทำผิด จะเกิดจากผู้นำด้วยกันเอง ส่วนในระบบประชาธิปไตย ก็ทำได้โดยไม่เลือกบุคคลนั้นหรือพรรคนี้ในอีก ในกรณีที่จะแก้ปัญหาการขาดการสนับสนุนต่อ political authorities นั้นมีจุดสำคัญที่สุดคือการเพิ่มประสิทธิภาพของการแก้ปัญหา เพราะถ้าไม่สามารถแก้ปัญหาได้ กล่าวคือไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกประชาคมการเมืองได้ ก็จะสูญเสียความชอบธรรม สถานการณ์นี้เป็นความจริงอย่างมากในกรณีประเทศไทย

สรุป

จากแนวความคิดเกี่ยวกับความสำนึกดังกล่าว จะพบว่า ความสำนึกเป็นสภาวะจิตใจซึ่งเกิดจากการรับรู้ โดยประเมินจากทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความเห็นและความสนใจของแต่ละบุคคล ดังนั้น เมื่อต้องการทำการพิจารณาถึงความสำนึกในเรื่องใดก็ตาม จึงจำเป็นต้องศึกษากับองค์ประกอบและรายละเอียดต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นความสำนึก นับตั้งแต่

ความรู้ความเข้าใจ การนำเอาความรู้มาประยุกต์ โดยการจัดเรียงและรวบรวมเป็นแบบแผนของการกระทำ รวมทั้งความรู้สึกทางจิต ซึ่งได้แก่ความตั้งใจในการรับรู้การตอบสนอง โดยตั้งใจและความพึงพอใจในการตอบสนอง แล้วรวมกันเป็นการให้คุณค่า ซึ่งเป็นผลจากการที่แต่ละบุคคลทำการให้คุณค่าหรือตีราคา โดยเริ่มจากการถูกจูงใจจากสิ่งเข้าภายนอก ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความสำคัญของบุคคลเป็นสภาวะจิตใจก่อนการแสดงออกเชิงพฤติกรรมทางกายภาพของบุคคลนั้น

จากแนวความคิดของ David Easton เกี่ยวกับระบบการเมือง ความสนับสนุน (support) จะมีต่อระบบการเมืองได้ใน 3 ระดับ คือ 1. ประชาคมการเมือง (political community) 2. ระบบการเมืองการปกครอง (political regime) และ 3. ผู้มีสิทธิอำนาจทางการเมือง (political authority) ความตึงเครียด (stress) ก็เกิดจากการสนับสนุนที่มีต่อระบบการเมืองใน 3 ระดับดังกล่าวเช่นกัน การที่บุคคลจะมีการกระทำหรือทำที่ซึ่งสนับสนุน คำจูง ในทางตรงกันข้ามขัดขวางหรือฝืนระบบการเมือง เปรียบเสมือนพลังงานที่เอื้อให้ระบบเดินเครื่องไปได้ การสนับสนุนในทางบวกจะมีขึ้นเมื่อระบบการเมืองสนองตอบความต้องการของคนกลุ่มนั้น และในทางลบเมื่อระบบการเมืองไม่สนองตอบความต้องการหรือไม่สนใจใยดีกับคนกลุ่มนั้น การที่บุคคลจะมีการกระทำหรือทำที่ไปในทางใดนั้น ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับความสำคัญของบุคคลซึ่งเป็นสภาวะจิตใจก่อนการที่บุคคลนั้นจะมีการกระทำหรือทำที่ไปในทางใด

อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็นอำเภอที่อยู่ในบริเวณชายแดนใต้สุดของประเทศไทย ประกอบไปด้วยประชากร 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ คนไทยมุสลิม คนไทยเชื้อสายจีน และคนไทยพุทธ แต่ละกลุ่มต่างก็มีลักษณะโครงสร้างทางสังคม สภาพความเป็นอยู่ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ที่แตกต่างกัน ท่ามกลางความแตกต่างเหล่านี้ เป็นที่น่าสงสัยยิ่งว่า คน 3 กลุ่มนี้มีความสำคัญทางการเมืองอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ เพราะคน 3 กลุ่มนี้ต่างก็คือคนไทยอาศัยอยู่ร่วมกันในดินแดนไทย ภายใต้การปกครองของรัฐบาลไทยเดียวกัน ดังนั้นในการศึกษาวิจัยเรื่องความสำคัญทางการเมืองของคน 3 กลุ่มนี้ จึงเป็นการศึกษาวิจัยถึงสภาวะความรู้สึกของคน 3 กลุ่มนี้ที่มีต่อระบบการเมืองใน 3 ระดับคือ ประชาคมการเมือง ระบบการเมืองการปกครอง และผู้มีสิทธิอำนาจทางการเมือง

ในการศึกษาวิจัยจะแยกพิจารณาเป็นส่วนย่อยดังนี้ การศึกษาวิจัยความสำคัญต่อประชาคมการเมือง จะแยกพิจารณาเป็นความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติ ความสำคัญต่อความ

เป็นชาติ (nation-hood) ความสำคัญต่อศาสนา ความสำคัญต่อพระมหากษัตริย์ และความสำคัญต่อวัฒนธรรมไทย การศึกษาวิจัยความสำคัญต่อระบบการเมืองการปกครอง จะพิจารณาจากสภาพการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการศึกษาวิจัยความสำคัญต่อผู้มีสิทธิอำนาจทางการเมือง จะแยกพิจารณาเป็นความสำคัญต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ความสำคัญต่อรัฐบาล ความสำคัญต่อข้าราชการ และความสำคัญต่อผู้พิพากษา ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานต่อการเข้าใจในความสำคัญทางการเมืองของประชาชน 3 กลุ่มที่อาศัยอยู่ในบริเวณชายแดนภาคใต้

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย